

Kurt Larsson

SÄBY - MIN HEMBYGD

SÄBY
HEMBYGDSFÖRENING
Grundad 1924

Mina tidigare berättelser i serien Säby Min Hembygd har mest handlat om gången tid som jag själv utforskat. Det gör på sätt och vis även denna men ur en annan synvinkel. Jag låter andra personer stå för innehållet.

När Calle Ericsson på Säby Gård fyllde år bad jag några av hans vänner att skriva en rad som jag, utan hans vetskap, kunde lägga ut på Säbygubbens hemsida på internet. Jag fick ett generöst gensvar. Här är deras berättelser.

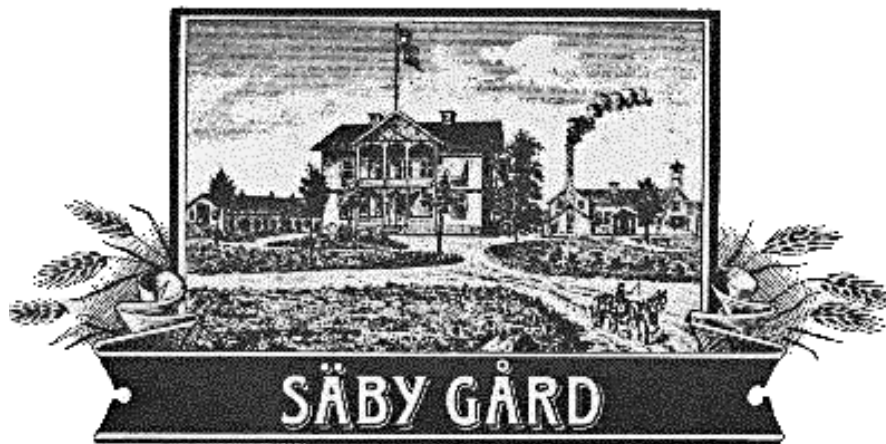
Låt oss bara i detta bondesammanhang konstatera att i Säby socken finns idag endast fem gårdar där man försörjer sig enbart som jordbrukare av något slag, i Hällby, Mölntorp, Säby By, Säby Gård och Ulfsta. För 60 år sedan fanns det ca 20 bönder, nästan alla med åkerbruk och boskapsskötsel. Idag har vi bara en mjölkbonde, Johanssons i Säby By.

Säby-Calle har som alla andra varit tvungen att radikalt förändra verksamheten. De innovativa greppen har på så sätt vidgat bondeyrket, som t.ex. Calles jordgubbsodling, hans största satsning och nu vida känd under namnet Säbygubben.

Detta är således en tryckt upplaga av gratulationer till Calle, publicerad på www.sabygubben.com den 15 april 2003. Det är, tycker jag, också något av en historiebereskrivning om barns uppväxt på en lantgård och om bondens vedermödor i dagens samhälle.

Först några rader av Calle själv, även dessa finns på hans hemsida.

Vallby Säby i april 2003

Säby Gård är en gammal släktgård vid Mälaren, ägd och brukad i sju generationer. Under ett sextiotal år fram till 1950 fanns ett mejeri på gården med mesost som specialitet.

1974 planterades de första jordgubbarna på gården och det har nu blivit gården specialitet.

"Jag har odlat jordgubbar i 29 år. Jordgubbarna säljs under namnet Säbygubben och har blivit ett välkänt varumärke och ett kvalitetsbegrepp för odlade jordgubbar i Mälardalen.

Miljömedvetenheten är idag stor hos många konsumenter. Miljöhänsyn har blivit en självklar kvalitetsparameter. All odling påverkar, liksom all annan produktion, på något sätt sin omgivning. Fosfor, fossil energi och bördig åkermark är exempel på ändliga resurser där hushållningen är nödvändig.

Att vårda och bevara det stora förtroendet som min produktion av jordgubbar har, innebär ett behov av ständig utveckling av odlingssystem, där såväl kvalite´n som miljöhänsyn, sätts i centrum. Genom att driva mitt företag enligt riktlinjer för Integrerad Produktion visar jag som företagare att jag tar mitt ansvar."

Dagens brukare Calle Ericsson

Så här berättar storasyster Kiki inför broder Calles 60 årsdag.

Äntligen föddes den 15 april 1943 en pojke på Säby Gård. Så stolt fader Säby-Erik var. Tidigare fanns det ju bara döttrar - Kiki och Gunilla.

Calle blev en mycket tjock och duktig pojke. Det var just under kriget när det var ont om mat. Calle gnällde ibland vid matbordet över att maten inte passade. Han fick då komma ut i köket där populära Dagny Björkström från Hällby tog han om honom och mosade stora smörklickar i potatisen och makaronerna. Gott, tyckte Calle. Där fanns hästar på Säby Gård förr, men barnen fick aldrig rida. Calle och kompisen Evert Lindgren som också

bodde på gården, byggde hopphinder överallt i trädgården. Sedan sprang de runt banan med piska i händerna. Då rasade kilona.

Tidigt var Calle medveten om sitt utseende. Var det kalas så ville Calle ha hjälp att kamma våg i håret. Så småningom klarade han frisyren själv (med känt resultat). Kanske togs detta kort när Calle som tonåring skulle till Göteborg och mönstra på en båt. Pappa Erik, mamma Lilly, Kiki, Gunilla och Bosse stod på perrongen i Kolbäck och vinkade av honom. Usch, så tråkigt. Stor sorg.

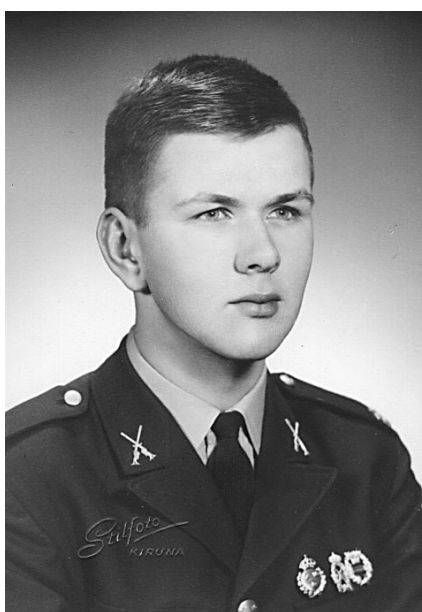
Allt vände dock snabbt till glädje - Calle var färgblind och kom hem efter två dagar.

För information om andra viktiga händelser från tonårstiden hänvisas till Calles bror Bosse i Stockholm eller till Kjell Blomqvist i Västerås.

Kanske skaffade sig Calle vid ridturerna i trädgården konditionen till sitt stora idrottande. Calle var ju under några år mycket aktiv i Kolbäcks AIF. Om det var bollspelet eller resorna med klubben till vänorten Mäntää som lockade mest, vet bara Calle själv. Dock blev sonen David senare stor stjärna i samma klubb.

Också ett Vasalopp har Calle åkt. Då lärde han sig också åka nedför backar som han har nytta av numera när han varje år åker med Inger, Rebecca och Lovisa samt familjen Björn Luthman till fjällen.

Till Kiruna kom Calle som fjälljägare. Där hade Calle hårda tuffa dagar och fick lära sig att bita ihop, något han haft nytta av i jordgubbsbranschen.

"Frosten tog all blom", "allt ruttnade bort p g a regn och/eller för hög värme", "dåliga priser" ... Aldrig ett bra år. Stackars Calle.

Riktigt tufft var det för de poliser som i skottsäkra västar som skulle fånga den skjutande galningen i Calles jordgubbsland. "Galningen" visade sig vara en gasolkanon, som skrämde fåglarna.

POLISEN GICK TILL ANFALL

tungt beväpnade och iförda skottsäkra västar

MOT EN

FÅGELSKRÄMMA

(Aftonbladet 4 aug 1977)

1969 drog svåra höststormar över Säby. När Calles äldsta dotter Isabell skulle döpas på Allhelgonadagen 1969 bröt ett fruktansvärt åskväder ut. Den hissade flaggan slet sig och satt virad kring en telefonstolpe halvvägs till kyrkan.

Det var länge sedan. Nu bor Isabell med sin Jens och barnen Annie och Emanuel i Malmö.

David, som bor och arbetar i Uppsala, kommer ofta hem till pappa Calle för att jaga. Dock var han inte med i Rölö hos Berit och Sven Hane i höstas, då Calle sköt en stor älgdjur.

När Calle kommer hem efter dagens möda, har han tre flickor som välkomnar - Inger, Rebecca och Lovisa. Inger, som arbetar på resebyrå, är också verksam inom kyrkan bl a som kyrkvård och i kören, där också Rebecca och Lovisa sjunger.

Calle vårdar sin gård och tillsammans med Inger sitt hem och sin familj.

Vilken lycka för Farmor Lilly att få ta emot Rebecca och Lovisa en stund när Inger och Calle inte hinner hem.

Alla syskon med familjer känner sig alltid välkomna till Inger och Calle.

Höjdpunkten är Juldagen, då det alltid är stort familjekalas på Säby Gård med promenad ner till sjön för att fånga gäddor till middagen. År 2002 härlig skridskois för de kunniga men bara två gäddor.

Grattis Calle från Mamma Lilly och Dina syskon med familjer.

Din barndomsvän Evert Lindgren blickar tillbaks.

Hej Calle, här kommer några minnesbilder från vår roliga tid tillsammans under slutet av 1940 talet och nästan hela 1950, då vi var mellan fem och femton år gamla.

Om vintern.

Redan när första köldgraderna kom var vi till ett kärr som låg en bit in i skogen.

Vi skulle så fort som isen höll komma igång med att spela bandy. Vi höll till där hela dagarna. När det snöade så skrapade vi med spadar så att det blev en åkbar yta.

Vi var med som nyfikna när det var dags att såga is på sjön Freden.

Isbitarna, vars storlek var i halvmeterskuber, fraktades till Säby gård och ordnades i en trave. Denna täcktes sedan av ett tjockt lager sågspån. Isstacken bevara sedan isen till långt fram på sommaren. På bilden sitter du på en bom ovanför isstacken.

På Freden var vi också med din pappa för att agna och vittja gäddsaxarna

Om sommaren.

I skogen nära Säby Gård hade du och jag ofta mycket roligt. Där fanns en såg och ett litet lada som inte användes. Där hade du och jag vårt fort. Dit kunde ingen annan komma upp oskadad eller ens hitta oss. Vi hade svärd och sköldar som försvar.

Vi var ofta ute på jakt i skogen. Vid ett tillfälle träffade du en snöskata med slangbellan eller var det med luftgeväret, mitt i huvudet. Fågeln gick rakt i backen, stendöd.

Vi körde ofta omkring med våra cyklar. En gång kom vi lite för nära en spännande händelse på ladugårdsbacken. Hingsten skulle just lycklig-göra ett sto. Då kom din pappa springande efter oss och skrek ”håll er härifrån ungar”.

Det cyklades mycket. Hur många gånger som vi cyklade till badplatsen vid Utnäs det skulle vara kul att veta. Det var ingen allmän badplats där men du var känd av familjen Hultberg som hade gården vid sjön Freden. Ofta åkte vi lite längre, till Borgåsund i Strömsholm, som var en allmän badplats.

När vi blivit lite äldre fick vi ganska ofta åka på matinéfilmer. Det var också en bit att cykla. Biografen låg i Herrskogen, Strömsholm.

Måste också nämna en spännande grej och nästan lite läskig. På kvällen när mörkret lagt sig smög vi fram till det gamla svinhuset. Sedan rusade vi snabbt in där och tände lyset och då fick vi se hundratals stora råttor som försökte gömma sig.

Till slut en sak som varade bara en dag. Du och jag var glassförsäljare under en av hopptävlingarna på hoppbanan bakom slottet. Fråga mig inte hur vi fick det jobbet och hur mycket glass vi lyckades sätta i oss själva.

Jag vill nu bara hylla dig Calle på din stora dag med ett jätteenormt rungande

HURRA HURRA HURRA HURRA!

Evert Lindgren

All vår början bliver svår, din mentor i jordgubbsodlingens svåra konst har ordet.

Min första kontakt med Calle Ericsson

År 1974 träffade jag sonen till en lantbrukare bosatt i Rytterne. Vi gjorde upp om att vi skulle starta en jordgubbsodling tillsammans. Jag beställde jordgubbsplantor och var klar för att starta odlingen när min medpartner ändrade sig och i stället presenterade mig för Calle Ericsson.

Vid den första kontakten var Calle mycket reserverad och försiktig men även intresserad.

Vi kom överens om att starta ifall jag skrev under ett kontrakt där jag stod för alla eventuella förluster i den nystartade odlingen.

Sagt och gjort. Jag skrev under och Calle hänvisade till två små fält som för honom var svårbrukade. Med andra ord, Calle trodde inte på jordgubbsodling.

Han var van med spannmålsodling som krävde mindre noggrannhet vid ogräsbekämpning. Calle och Kerstin åkte på semester och var därför inte hemma när fälten skulle sprutas med resultat att ett halvt hektar inte gick att rädda för allt ogräs utan måste plöjas.

När vi skulle ta första skörden, det var självplockning, kom det så mycket folk att vi ställde en person på varje rad från båda håll och vid en viss signal fick alla börja plocka.

Nästa år visade Calle på bättre fält där vi skulle odla. Calle är ju mycket driftig och när jag fann en gård som var ledig på Värmdö var Calle inte svår att övertala att börja en odling även där. Självt fann han en gård på Ekerö där vi också startade.

Vårt samarbete varade i tio år. Calle övertog odlingen på Säby Gård själv och jag odlingarna i Stockholm.

Vi utbyter ännu varje år våra problem - när våren skall komma - om jordgubbsplantorna lever - eller om frosten har tagit alla jordgubbsblommor, som alltid händer, varje år. Varför det ändå blir jordgubbar förstår jag inte.

Calle, jag gratulerar och önskar dig och din familj all lycka i framtiden

Rune Olofsson

Här från en kollega och yrkesbroder.

Calle!

Du och jag är jämnåriga, men våra vägar korsades inte förrän någon gång i början på 60-talet. Även om vi tillhörde samma kommun så gick du i skolan först i Säby, sedan i Västerås, medan min skolgång var förlagd till Kolbäck.

I början på 60-talet då hände det något. Vi arbetade tillsammans några dagar i Johannesbergs ladugård i Västerås. Det var hästauktion. Båda våra fäder var otroligt hästintresserade, och det fick vi lida för. Jag minns inte så mycket av själva auktionen, men när vi åkte hem en kväll doftande häst lång väg, sa Du följande: "Nu får du köra för jag skall kolla på brudar." Hemresan blev inte den allra närmaste, men "Säby Eriks" gamla dieselmerca gick åtskilliga varv runt centrum i Västerås. Jag minns din kommentar när skönheterorna uppenbarade sig på stadens gator "fan att man skall lukta hästskit en sådan här kväll"

Sedan skildes våra vägar under åtskilliga år. Jag läste om dig i någon tidning, men någon kontakt hade vi inte förrän i mitten på sjuttioalet då jag flyttade hem till Forsta för att överta föräldragården. Då var du en stor man i mina ögon. Du var ordförande i Kolbäcksbygdens LRF-avdelning och gjorde storverk. Så småningom så fick även jag inträde i den styrelsen och sedan dess så har vi arbetat tillsammans som förtroendevalda i olika sammanhang.

Jag minns när vi sålde bröd på torget i Hallstahammar till priset av vad bonden fick ut för råvarorna som ingick i brödet. En händelse som uppmärksammades både i lokal- och rikspress.

Det projekt som fått störst uppmärksamhet, inte bara inom kommunen utan i hela landet var nog när Du, Börje och jag fick uppdraget att vara arbetsgrupp för Farmartjänst. Kolbäcksbygdens Farmartjänst, fick efterföljare i hela landet. En innovation som fått stor betydelse för många bönder i hela vårt land.

Du minns väl våra första stapplande steg när vi en januaridag 1987 stapplade in i Sigvards affär för att bygga om butiken. Jag har aldrig fått något svar på varför Sigvard sålda affären när vi var klara.

Gunnar Ågren Börje Ohlson Calle Ericsson

Som en följd av bildandet av Farmartjänst blev vi 1988 utsedda till "Hederslantmän" och fick ta emot lantbrukets Oscar i samband med Elmiautställningen. En utnämning som Tidningen Lantmannen instiftade. Som kuriosa vill jag nämna att en viss Bo Dockered också var nominerad det året, men vi vann.

I mitten av 90 talet så kom du in i LRF:S länsförbundsstyrelse. Där har vi jobbat tillsammans. Där har vi haft mycket gemensamt och jag tillsammans med övriga styrelseledamöter har uppskattad dig för dina inlägg och förslag. I ärlighetens namn så har vi en mycket kompetent länsförbundsstyrelse. Därför har inte alla dina förslag fått majoritet i styrelsen.

Ja du Calle nu fyller du 60 år. Det borde betyda att du skall vara en stadgad man, och visst är du det. Jag hoppas inte att bara för att du har nått en så respektingivande ålder så försvinner pojken i Dig.

Calle! Du och jag är väldigt olika. Vi lever helt olika liv, vi har olika värderingar i många frågor, ändå känner jag en djup och innerlig vänskap med dig.

Grattis Calle!

Tack för att Du finns!!

Tidigare berättelser i serien Säby Min Hembygd

- Del 1 Hembygdsföreningens bildande
Klockarn i Säby
Säby Manskör
Mölntorps Musikkår
- Del 2 Mölntorps Smidesfabrik
- Del 3 Mölntorps samhälle och skola
- Del 4 Alfred Eriksson, levnadshistorie.
- Del 5 Kvarnar och kvarnlivet i Mölntorp
- Del 6 Borgbylokalen
- Del 7 Fattigstugorna i Säby
- Del 8 Carl August Riddersporre, levnadshistorie.
- Del 9 Kittelbacken i Håskesta
- Del 10 Säby Elektriska Distributionsförening
- Del 11 Herrevadsbro, Kolbäck
- Del 12 Postgången i Säby
- Del 13 Sömmerskan från Kvarnfors

Webbplats: www.vallbynet.nu